

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

Sayı : E-32661919-610- 226
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

16.07/2026

7/44705 GK 168

7/44832 GK 168

7/44834 GK 168

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/44836 GK 168

7/44920 - 44921 GK 168

7/44923 - 44924 GK 168

İlgi :a) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870952 sayılı yazınız.

7/45031 GK 168

b) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870958 sayılı yazınız.

c) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870964 sayılı yazınız.

7/45033 - 45034 GK 168

ç) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870974 sayılı yazınız.

d) 10.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1871834 sayılı yazınız.

7/45257 GK 170

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d)'de kayıtlı yazılarla iletilen Gaziantep Milletvekili Hasan ÖZTÜRKMEN'in 7/44705, Denizli Milletvekili Yasin ÖZTÜRK'ün 7/44832, Diyarbakır Milletvekili Mehmet KAMAÇ'ın 7/44834, Tunceli Milletvekili Ayten KORDU'nun 7/44836, Edirne Milletvekili Ahmet Baran YAZGAN'ın 7/44920, Ankara Milletvekili Yüksel ARSLAN'ın 7/44921, Muğla Milletvekili Selçuk ÖZDAĞ'ın 7/44923, Aydın Milletvekili Ömer KARAKAŞ'ın 7/44924, İzmir Milletvekili İbrahim AKIN'ın 7/45031, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/45033, Ankara Milletvekili Ahmet Eşref FAKIBABA'nın 7/45034 ile Uşak Milletvekili Ali KARAOBA'nın 7/45257 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (27 Sayfa)

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ MEHMET KAMAÇ'IN 7/44834 NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bireylere çağa yön verebilecek ve uluslararası düzeyde rekabet gücü sağlayacak becerileri edindirmenin temel kaynağı eğitimidir. Eğitimin niteliğinin artması kısa vadede bireye, uzun vadede ise ülke kalkınmasına katkı sağlamaktadır. Toplumdaki tüm kesimlerin eğitim olanaklarından aynı şekilde yararlanabilmesi ve bireyin sosyal, ekonomik, kültürel, etnik vb. özelliklerinden bağımsız olarak eğitime erişiminin sağlanması, eğitimde fırsat eşitliği bağlamında değerlendirilmektedir.

Türkiye’de 2002-2025 yılları arasında eğitimde fırsat eşitliği ve demokratikleşme hususlarında önemli bir dönüşüm yaşanmıştır. Bakanlığımızca özellikle 2002 yılı sonrasında yapılan çalışmalar, gerçekleştirilen geniş kapsamlı reformlar ve yasal düzenlemeler çerçevesinde eğitimde demokratikleşme uygulamaları daha belirgin bir şekilde sahaya yansımıştır. Bununla birlikte Bakanlığımız 2024-2028 Stratejik Planı’nın 1. Amacı; “Temel eğitimde fırsat eşitliği ve eğitime erişimin sağlandığı, öğretim süreçleri ve eğitim ortamlarının etkin kullanıldığı bir ekosistem inşa ederek öğrencileri çağın gerektirdiği evrensel yeterliliklere sahip, millî ve manevi değerleri benimsemiş sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetiştirmek” olarak belirlenmiştir.

Çağın gerektirdiği evrensel yeterlilikler temelinde eğitimin daha demokratik hâle getirilmesi amacıyla atılan adımlar, eğitim sürecine daha fazla katılım ve fırsat eşitliği sağlayacak şekilde planlanmıştır. Bu amaçla çıkarılan mevzuat ve geliştirilen projelerle, Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Projesi ve Temel Eğitimde Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi gibi çalışmalarla fırsat eşitliğinin artırılmasına yönelik önemli adımlar atılmıştır. 2004 yılında çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi ile eğitim sisteminin daha demokratik bir yapıya dönüşmesi hedeflenmiş, öğrenci merkezli anlayışın benimsenmesi ve katılımcı yönetim süreçlerinin geliştirilmesi desteklenmiştir. 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında yapılan düzenlemelerle de azınlık okullarında Türkiye’deki diğer özel öğretim kurumlarında olduğu gibi eğitimde fırsat eşitliğinin güçlendirilmesine katkı sağlanırken azınlık toplumlarının kendi dillerinde eğitim yapma hakkı ile kültürel ve dilsel kimliklerini koruma hakları güvence altına alınmıştır.

Eğitimde niteliği ve fırsat eşitliğini artırmanın önemli adımlarından biri eğitimde dijitalleşme alanında atılmıştır. Bilgisayarlı Eğitime Destek Projesi ve FATİH Projesi gibi projelerle okulların donanım ve yazılım altyapısı güçlendirilmiş, e-içerik yönetimi için 2012 yılında EBA platformu hizmete sunulmuştur. Eğitimde fırsat eşitliğinin kritik halkalarından biri olan erken çocukluk eğitime erişimi kolaylaştırmak amacıyla ise Okul Öncesi Eğitim Kurumları Eğitime Erişim Modelleri Uygulama Yönergesi yürürlüğe konulmuş; şube açılmayan veya mekânsal imkânların sınırlı olduğu yerlerde Geçici Köy Ana Sınıfı, Taşıma Merkezinde Ana Sınıfı, Evde Okul Öncesi Eğitim, Mevsimlik Tarım İşçileri ile Göçer/Yarı Göçer Ailelerin Çocuklarına Yönelik Saha Sınıfları ve Mobil Ana Sınıfı gibi esnek modeller öğrencilerin ve ailelerin hizmetine sunulmuştur.

Türkiye’de eğitimde demokratikleşme ve fırsat eşitliği hususunda gerçekleştirilen önemli atılımlardan biri de öğretim programlarının yeniden düzenlenmesiyle gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla geliştirilen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğretim süreçlerinden ölçme ve değerlendirmeye; öğretmen gelişiminden dijital öğrenme ekosistemine

kadar eğitim sistemini bütüncül biçimde ele alan bir çerçeveye sahiptir. Modelin merkezinde bilgiyi değerle, öğrenmeyi üretimle, eğitimi insanla bütünleştiren; insanı zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel ve ahlaki yönleriyle bir bütün kabul eden bir anlayış bulunmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile öğrencilerin sosyoekonomik, inanç ya da kimlik durumları nedeniyle dezavantajlı olmadığı bir eğitim öğretim süreci tasarlanmıştır.

Sosyal, kültürel ve ekonomik normlara yönelik değişim ve dönüşüm sürecinin hız kazandığı günümüzde, insanların ve milletlerin birbirleriyle iletişim ve etkileşimleri de aynı hızda ilerlemektedir. Bu durum, bir iletişim aracı olarak yabancı dilin önemini daha fazla öne çıkarmakta, birden fazla dilde iletişim yeterliğine sahip olmak kişiler için önemli bir ihtiyaç hâline gelmektedir. Bakanlığımızca dil eğitiminin daha nitelikli ve verimli hâle getirilmesi amacıyla 2021 yılında Yabancı Dil Eğitiminin Geliştirilmesi Projesi uygulamaya alınmış; Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Tamamlayıcı Cilt Eğitici Eğitim Seti hazırlanmış ve yabancı dil öğretmenlerine yönelik eğitimler verilmiştir.

Bakanlığımız Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından öğrencilerin akademik derslerinin yanı sıra uluslararası düzeyde dil eğitimi almalarını sağlamak amacıyla 2012 yılından itibaren Anadolu imam-hatip liselerinde hazırlık dil sınıfları açılmış; bu okullarda Almanca, Arapça, Çince, Farsça, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Korece ve Rusça olmak üzere 11 ayrı dilde eğitim verilmektedir. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından ise yabancı dil ders saatlerinin yükseltildiği, İngilizcenin yanında Almanca eğitiminin de verildiği Çoklu Yabancı Dil Eğitim Modeli 2023-2024 eğitim öğretim yılında 26 ildeki 32 okulda 2.999 beşinci sınıf öğrencisinin katılımıyla başlatılmış ve kapsamı genişletilerek sürdürülmüştür.

Türkiye; toplumsal yapısı, coğrafi konumu, kültürel ve ekonomik ilişkileri bakımından birçok dilin konuşulduğu, bireylerin birden fazla dilde yeterlik kazanmayı arzuladığı ve buna ihtiyaç duyduğu bir ülke durumundadır. Eğitim sistemi de bu toplumsal talep ve ihtiyaçları karşılayacak şekilde şekillendirilmekte ve güncellenmektedir. Bu kapsamda çoğul dillilik kavramı önem kazanmaktadır. Çoğul dillilik, bireylerin ana dilini ve öğrendikleri diller ile lehçeleri içeren; birden fazla dilde farklı derecelerde dil becerisine sahip olan bireyin iletişim ve kültürler arası etkileşimde dili kullanabilme becerisini ifade eden bir yaklaşımdır.

Bu anlayış çerçevesinde Bakanlığımız “Yaşayan Diller ve Lehçeler” dersini; ülkemizin kültürel zenginliğinin bir parçası olarak eğitimde fırsat eşitliğini ve eğitimin demokratikleşmesini destekleyen, öğrencilerin bireysel ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alan ve her türlü ayrımcılıktan uzak bir eğitim ortamı sağlanmasına katkı sağlayan bir alan olarak değerlendirmektedir. 2012-2013 eğitim öğretim yılından bu yana ortaokullarda seçmeli ders olarak okutulan Yaşayan Diller ve Lehçeler dersinin öncelikli amacı, ülkemizde var olan yaşayan diller ve lehçeleri gelecek kuşaklara aktarabilmek, toplumsal temsiliyeti güçlendirmek ve farklı kültürlerle saygılı, çoğulcu bir eğitim ortamı oluşturmaktır. Bu ders kapsamında öğrenciler Kürtçe Kurmanca ve Zazaca başta olmak üzere Abhazca, Çerkezce/Adıgece, Lazca, Gürcüce, Arnavutça ve Boşnakça derslerini alabilmektedir.

Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller, yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okullar ile Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenimine ilişkin esaslar, 14.10.1983 tarihli ve 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun doğrultusunda yürütülmektedir. Buna göre ortaokul 5, 6, 7 ve 8’inci sınıflarda Yaşayan Diller ve Lehçeler dersi kapsamında Adıgece, Abazaca, Kurmanca, Zazaca, Lazca, Gürcüce, Arnavutça ve Boşnakça dersleri okutulmaktadır. Kürtçe Kurmanca ve Zazaca Dersi Öğretim Programı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 07.09.2012 tarihli

ve 154 sayılı Kararı ile kabul edilmiş olup 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaktadır. Öğretim programına uygun ders kitapları hazırlanarak öğrencilerimize ücretsiz dağıtılmış; ayrıca söz konusu derslerin öğretim programları ile ders kitaplarının Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Yaşayan Diller ve Lehçeler dersinin öğretim programlarının hazırlanmasında bir arada yaşama kültürü temel alınmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan öğretim programları çerçevesinde Anayasa ve Millî Eğitim Temel Kanunu'ndaki eşitlik ilkesi gözetilerek temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen bir yaklaşımla ders kitapları hazırlanmakta; içerikler ırk, renk, din, dil veya etnik köken gözetmeksizin evrensel değerlerin herkes için geçerli olduğu bilincini desteklemektedir. Hazırlanan içerikler bilimsel esaslara dayalı olarak geliştirilmekte, toplumsal kesimlerin inanç ve düşünce biçimlerini küçük düşürebilecek her türlü ifade ve imadan arındırılmış şekilde sunulmaktadır.

Bu kapsamda öğrencilerin talepleri dikkate alınmakta, en az 10 öğrencinin tercihi ile dersler açılmaktadır. İlgili alanda kadrolu öğretmen bulunmaması hâlinde diğer okullardan görevlendirme veya ders ücreti karşılığında öğretmen görevlendirilmesi yoluyla kesintisiz eğitim desteği sağlanmaktadır. Seçmeli derslerin uygulanmasına ilişkin geri bildirimler ve sahadan elde edilen veriler Bakanlığımız tarafından düzenli olarak takip edilmekte; ihtiyaç duyulması hâlinde öğretim programları, materyaller ve uygulamaya ilişkin iyileştirmeler yapılmaktadır.

Aşağıda yer alan öğretim programları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî eğitim öğretim kurumlarında Talim ve Terbiye Kurulunun ilgili kararları doğrultusunda 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaktadır: Adıgece ve Abazaca 5, 6, 7 ve 8'inci sınıflar öğretim programı 2012/153 sayılı Karar; Lazca 5, 6, 7 ve 8'inci sınıflar öğretim programı 2013/119 sayılı Karar; Gürcüce 5, 6, 7 ve 8'inci sınıflar öğretim programı 2014/89 sayılı Karar; Adıgece Latin Alfabesi 5, 6, 7 ve 8'inci sınıflar öğretim programı 2015/18 sayılı Karar; Kürtçe Kurmancca ve Zazaca 5'inci sınıf öğretim programı 2012/154 sayılı Karar, 6'ncı sınıf öğretim programı 2014/5 sayılı Karar, 7'nci sınıf öğretim programı 2014/22 sayılı Karar, 8'inci sınıf öğretim programı 2015/100 sayılı Karar; Arnavutça 5, 6, 7 ve 8'inci sınıflar öğretim programı 2017/8 sayılı Karar ve Boşnakça 5, 6, 7 ve 8'inci sınıflar öğretim programı 2017/9 sayılı Karar kapsamında uygulanmaktadır.

Bakanlığımız resmî kayıtlarına göre 2024-2025 eğitim öğretim yılında Yaşayan Diller ve Lehçeler dersi kapsamında Kurmancca 27.015, Zazaca 3.498 öğrenci tarafından tercih edilmiştir. 2025-2026 eğitim öğretim yılında ise Kurmancca 31.746, Zazaca 4.613 öğrenci tarafından tercih edilmiştir. Buna göre Kurmancca ve Zazaca toplam tercih sayısı 2024-2025 eğitim öğretim yılında 30.513, 2025-2026 eğitim öğretim yılında ise 36.359'dur. 2025-2026 eğitim öğretim yılına ait veriler incelendiğinde temel eğitim düzeyinde 37.360 öğrencinin Yaşayan Diller ve Lehçeler dersini tercih ettiği görülmekte olup Kurmancca ve Zazaca verileri bu toplamın ilgili derslere ilişkin alt kırılımını oluşturmaktadır. Kamuoyuna yansıyan farklı sayıların; veri alınan tarih, kapsam, ders türü, Yaşayan Diller ve Lehçeler toplamı ile yalnızca Kurmancca/Zazaca alt kırılımı arasındaki fark, tercih eden öğrenci ile fiilen dersi alan öğrenci ayrımı veya veri kaynağı farklılıklarından kaynaklanması mümkündür. Bakanlığımız açısından esas alınacak resmî veri, Bakanlık bilgi sistemleri ve ilgili genel müdürlük kayıtları esas alınarak oluşturulan verilerdir.

Yaşayan Diller ve Lehçeler dersine ilişkin ders kitaplarında olduğu gibi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğrencilere ücretsiz olarak sunulan tüm ders kitapları ve eğitim materyalleri; pedagojik uygunluk, bilimsel yeterlilik ve hukuki güvence prensipleriyle

hazırlanmaktadır. 14.10.2021 tarihli ve 31628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği’nin 6’ncı maddesi uyarınca bu eserler Anayasa ve güncel mevzuatla uyumlu, öğretim programlarının amaçlarını kapsayan, öğrencilerin gelişim özelliklerini ve sınıf seviyelerini önceleyen kaynaklar olarak hazırlanmaktadır. Eğitim materyalleri ve ders kitaplarının hazırlanmasına yönelik kriterler; Talim ve Terbiye Kurulu tarafından uygun bulunan “TYMM Ders Kitapları ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamalar” belgesi ile belirlenmiştir.

Söz konusu kriterler kapsamında ders kitabı ve eğitim araçlarının Anayasa’da ve Millî Eğitim Temel Kanunu’nda hükme bağlanan eşitlik ilkesi gözetilerek temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen, her türlü ayrımcılığı reddeden, eşitlikçi, kapsayıcı ve çoğulcu bir anlayışla hazırlanması; içerikte ırk, renk, dil, din, siyasi tercih, etnik köken, mülkiyet veya başka herhangi bir ayırım gözetilmeksizin evrensel insan haklarının herkes için geçerli olduğu ilkesinin esas alınması; toplumun tüm kesimlerine hitap edilerek toplumsal temsiliyetin dikkate alınması; din ve vicdan hürriyeti, düşünce ve ifade özgürlüğü, adalet, toplumsal barış ve insan haklarının gözetilmesi; toplumsal kesimlerin düşünce ve inanç biçimini, siyasi görüş ve felsefi tercihini küçük düşürebilecek veya önyargıya yol açabilecek anlatımlara yer verilmemesi öngörülmektedir.

Bu kapsamda Yaşayan Diller ve Lehçeler dersine yönelik hazırlanan eğitim araçlarının listesi Tebliğler Dergisinde yayımlanmış olup Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile uygun bulunan eğitim araçları arasında Yaşayan Diller ve Lehçeler Abazaca 5-8 modülleri, Adıgece 5-8 modülleri, Adıgece-Çerkesçe eğitim araçları, Arnavutça 5, 6, 7 ve 8’inci sınıf eğitim araçları, Boşnakça 5, 6, 7 ve 8’inci sınıf eğitim araçları, Gürcüce modülleri, Kurmancî 5, 6, 7 ve 8’inci sınıf eğitim araçları, Lazuri/Lazca öğretim materyali ile Zazaki 5, 6, 7 ve 8’inci sınıf eğitim araçları yer almaktadır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan “İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Yabancı Diller, Yaşayan Diller ve Lehçelerin Öğretimi: Mevcut Durum Analizi ve Politika Önerileri” konulu raporda yabancı diller, yaşayan diller ve lehçelerin öğretimindeki mevcut durum ile güçlü ve zayıf yönler öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre analiz edilmiş; Bakanlığımızca benzer şekilde dönemsel izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında Yaşayan Diller ve Lehçeler Kürtçe/Kurmancî alanında 129 norm kadro bulunmakta olup bu alanda 115 öğretmen görev yapmakta ve doluluk oranı yüzde 89,15 düzeyinde gerçekleşmektedir. Yaşayan Diller ve Lehçeler Kürtçe/Zazaki alanında ise 32 norm kadroya karşılık 36 öğretmen görev yapmakta olup doluluk oranı yüzde 112,5’tir.

Öğretmen atama ve istihdam planlaması; yalnızca mezun sayısı, belirli bir öğrenci/öğretmen oranı veya münferit talepler esas alınarak değil, norm kadro durumu, mevcut öğretmen sayısı, ders yükü, öğrenci tercihleri, alan bazlı ihtiyaç, eğitim kurumlarının tür ve kademeleri ile kullanım izni verilen öğretmen kadroları birlikte değerlendirilerek yapılmaktadır. Bakanlığımızca atama izni verilen öğretmen kadrolarının ve pozisyonlarının dağılımı yapılırken; öncelikle öğretmen istihdamında güçlük çekilen ve kalkınmada öncelikli yöreler olmak üzere, alan bazlı kontenjan sayıları, Bakanlık tarafından uygulanan eğitim politikaları da dikkate alınarak, ülke genelinde alanlar bazında öğretmen ihtiyacının toplam öğretmen ihtiyacına oranı doğrultusunda belirlenmektedir. Bu planlamada sözleşmeli öğretmen alımında ülke genelinde dengeli öğretmen dağılımı esas alınmaktadır.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bu nedenle Kürt Dili ve Edebiyatı bölümlerinden mezun olan adaylara ilişkin iddialar veya mezun sayıları tek başına atama planlamasının belirleyicisi olmayıp, atama süreçleri norm kadro, alan bazlı ihtiyaç, kullanım izni verilen kadro, eğitim kurumlarının ihtiyaçları ve mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Kürtçe Kurmancca ve Zazaca seçmeli derslerinin sürdürülebilir biçimde yürütülmesi amacıyla öğretim programları, ders kitapları, öğrenci tercihleri, ders açma koşulları ve öğretmen ihtiyacı birlikte değerlendirilmektedir. Öğrenci talepleri doğrultusunda derslerin açılması, öğretim materyallerinin güncellenmesi, ilgili alanlarda öğretmen ihtiyacının MEBBİS kayıtları üzerinden takip edilmesi ve atama planlamalarının kullanım izni verilen kadrolar çerçevesinde yapılması suretiyle Yaşayan Diller ve Lehçeler dersinin uygulanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.